

93 pastors. D'aquesta successió episcopal ininterrompuda, que, segons una antiga tradició, tindria els seus orígens en la sembra evangèlica de l'apòstol Pau, el doctor Torrella se'n feia ressò en l'homilia de la seva solemne entrada com a arquebisbe d'aquesta seu, el dia 12 de juny de 1983: «Pau, l'apòstol de Jesucrist, arribà ben aviat a Tarragona per transmetre la bona nova de l'evangeli. Els nostres avantpassats van creure i foren batejats. I des d'aleshores la fe cristiana s'ha mantingut sempre present en aquesta terra assolellada, banyada constantment per l'aigua d'aquest mar, que fou testimoni dels primers viatges apostòlics dels missatgers de l'evangeli. Avui començo a presidir-vos, en nom de Crist, com a successor del primer apòstol que va reunir-vos per la predicació evangèlica. Ho deia el més il·lustre dels nostres bisbes, sant Fructuós: "No ha de faltar-vos pastor." Així ha estat a través d'aquesta corrua de segles d'història cristiana. Un darrere l'altre, fins al nostre estimat germà, Dr. Josep Pont i Gol, l'Esperit Sant ha posat bisbes perquè vetllessin per aquesta Església de Déu que és a Tarragona.»

«Tot per l'Evangeli.» És amb aquestes paraules del seu lema episcopal que el Butlletí Oficial del l'Arquebisbat de Tarragona redactava una crònica de la seva mort i per deixar-ne constància històrica, crònica de la qual he extret moltes de les dades d'aquesta nota necrològica. Arquebisbe Torrella, descansau en pau, i a reveure!

Josep Gil i Ribas

EDUARD BOSCH

(Barcelona, 1921 – Vallvidrera [Barcelona], 2004)

Nascut el 3 de setembre de 1921 i traspassat el 14 de gener del 2004, es pot dir que va viure seixanta-cinc anys en els atris de la casa del Senyor, donant testimoni de fidelitat enmig de totes les transicions.

Immediatament després de la guerra, entra al Seminari de Barcelona, per a sortir-ne ordenat sacerdot el 21 de desembre de 1946. Tot seguit va a Salamanca, on obté la Llicenciatura en Teologia, i a Roma, al Pontifici Institut Bíblic, on l'any 1950 obté la Llicenciatura en Sagrada Escriptura.

Malgrat la seva titulació, les portes del Seminari de Barcelona no se li van obrir fins a 1964, perquè la càtedra d'Antic Testament, la seva especialitat, ja era ocupada i no es veien amb gaires bons ulls les idees noves que portava de Roma. Això li va donar ocasió a continuar estudis a l'École Biblique de Jerusalem i a començar una tesi sobre l'elecció d'Israel, tesi de la qual va desistir quan una de les grans figures de l'exegesi del moment, H.H. Rowley, va publicar una monografia sobre el mateix tema que el deixava sense paraula.

Tornat a Barcelona, va donar classes de Religió a la Universitat de Barcelona, i de Sagrada Escriptura a l'Institut Teològic Mater Immaculata. També va col·laborar en diverses publicacions, com *La Sagrada Bíblia* de l'editorial Montaner i Simon i diverses entrades de la Gran Enciclopèdia Larousse.

L'any 1964, com dèiem, va entrar de professor d'Antic Testament al Seminari de Barcelona, institució que des de 1967 va continuar com a Facultat de Teologia.

Ni les limitacions ni els entrebancs no van fer minvar ni una mica l'entusiasme d'Eduard Bosch per la Paraula de Déu ni el seu afany a comunicar-la. Introduïa els alumnes en la hipòtesi documentària de Wellhausen sobre les grans tradicions (Jahvista, Elohista, Deuteronomista i Sacerdotal) que es descobrien a la base del Pentateuc, així com en la recerca de les tradicions orals pre-literàries o de les formes i gèneres literaris que es troben en la Bíblia, però omplint-ho tot d'humanitat i de fe, sense l'eixarrement o la displicència amb què d'altres tractaven els mateixos temes. El seu gran ideal era veure la història i la literatura del poble d'Israel com un gran arbre que es desenrotlla orgànicament des dels orígens fins a l'arribada del Messies: cada llibre bíblic era fruit de la seva època i encaixava al mateix temps en la gran simfonia de la història de la salvació.

Fins i tot la llengua hebrea, tan antipàtica per a alguns, era per a ell una llengua preciosa, capaç d'amagar tresors esplèndids en cadascuna de les seves inflexions.

Eduard Bosch no es va limitar mai a una activitat purament acadèmica: de jove havia exercit la pastoral a Santa Maria de Cardedeu i a Santa Engràcia de Barcelona. Durant quaranta-dos anys va conduir grups de matrimonis, va ser un propagador de l'Adoració Nocturna, membre de Pax Christi, capellà de col·legi major i professor en escoles religioses.

En aquest sentit, es pot dir que la seva vida va culminar amb el nomenament de rector de la Puríssima Concepció de Barcelona, on va exercir aquest càrrec de 1988 a 1998 i hi va continuar actuant mentre les forces li ho van permetre. No sols era el pastor que acull la gent, visita malalts i celebra la litúrgia, sinó que continuava essent el mestre que havia estat sempre a través de les homilies i d'una intensa catequesi bíblica d'adults.

Servent bo i fidel, que ha anat fent feina i mantenint el somriure en tota mena de circumstàncies, no podem menys que contemplar-lo molt amunt en el goig del seu Senyor.

Jordi Sánchez Bosch

JOSEP M. FONDEVILA I PADROL (Barcelona, 1915 – Barcelona, 2005)

El P. Josep M. Fondevila va néixer a Barcelona el 28 d'octubre de 1915. Va entrar a la Companyia de Jesús el 9 d'octubre de 1935, després d'haver cursat els estudis de comerç a l'Institut Comercial de la Immaculada (ICI) i de fer una diplomatura en Ciències Químiques a l'Institut Químic de Sarrià. Va entrar a la Companyia de Jesús a Bollengo (Itàlia), on els jesuïtes catalans feien el noviciat i els estudis d'humanitats, a causa de la dissolució de la Companyia decretada per la República l'any 1931. Després va estudiar la Filosofia i la Teologia a Sarrià, a les Facultats de Filosofia i Teologia de la Companyia de Jesús que conferien graus acadèmics en virtut de l'ordenació d'estudis eclesiàstics decretada per l'encíclica *Deus scientiarum Dominus* en 1932. Va